

Correctievoorschrift HAVO

2022

tijdvak 1
vrijdag 06 mei
06.30 - 11.00 uur

Nederlands

Verwerken scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het online AWP-programma.
De scores moeten uiterlijk vrijdag 3 juni 2022 om 12.00 uur ingevuld zijn.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Nederlands HAVO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent en moet bestaan uit goedlopende zinnen die een doorlopend geheel vormen (eventueel in enkele alinea's). De samenvatting mag dus niet als puntsgewijze opsomming of in telegramstijl genoteerd zijn. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Nederlands HAVO eerste tijdvak 2022 kunnen maximaal 48 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 19 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Alle open vragen moeten in het Nederlands beantwoord zijn.

De antwoorden en de samenvatting dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in de Algemene regels, met name 2.3, en in de Vakspecifieke regels, met name 3.2.2, vermeld wordt.

Tekst 1 Het nut van werkrituelen

1 maximumscore 2

3 en 5 (voor elk 1 punt)

2 D

3 A

4 A

5 maximumscore 4

- alinea 4: bewering 1
- alinea 5: karakterisering 1
- alinea 6: toepassing 1
- alinea 7: bewijs 1

6 maximumscore 3

Voorbeelden van een juist antwoord:

Onderstreepte woorden moeten in het antwoord opgenomen worden

De symbolische functie gaat uit van ...

- een voorwerp dat / een handeling/ een ritueel die een speciale betekenis krijgt. 1

Voorbeelden van een juist antwoord:

de actie moet duidelijk zijn

De signaalfunctie ...

- zorgt ervoor dat je aan je taak begint. / zorgt dat je aan het werk gaat. / gaat uit van vaste handelingen die jou aan het werk moeten krijgen. 1
- Indien volledig juist antwoord, afgemaakt met niet meer dan 25 woorden. 1

7 maximumscore 3

Vier van de volgende:

- helpen angst en onzekerheid onderdrukken / verhogen het zelfvertrouwen
- zorgen voor een gevoel van controle / zorgen voor zelfbeheersing
- helpen bij het concentreren

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- helpen tegen uitstelgedrag / (verhogen) de discipline
- kunnen een naar gevoel bij tegenslag verzachten
- helpen bij/tegen faalangst/ beteugelen de angst voor mislukking/maakt het brein ongevoeliger voor angstige reacties
- rituelen geven een rustgevend gevoel/geven rust bij spannende situaties/geven rust op het moment suprême

maken de kans op succes groter / neemt stress van de zaak af = 0 punten

NB: Steeds alleen de eerste 10 woorden beoordelen.

<i>Indien 4 juist</i>	3
<i>Indien 3 juist</i>	2
<i>Indien 2 juist</i>	1
<i>Indien minder dan 2 juist</i>	0

8 C

9 C

10 maximumscore 2
3 en 6 (voor elk 1 punt)

11 maximumscore 2

bewering	juist	onjuist
1		X
2	X	
3		X
4		X

<i>Indien 4 kruisjes juist</i>	2
<i>Indien 3 of 2 juist</i>	1
<i>Indien minder dan 2 juist</i>	0

12 A

13 A

14 maximumscore 2

soorten bronnen	wel	niet
1	X	
2	X	
3		X
4	X	

Vraag	Antwoord	Scores
	<i>Indien 4 kruisjes juist</i>	2
	<i>Indien 3 of 2 juist</i>	1
	<i>Indien minder dan 2 juist</i>	0

15 C / D (beiden goed rekenen)

16 C

17 C

18 D

19 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord:

Je hebt geen waterflesjes nodig om te presteren. / Je kan het ook zonder die waterflesjes. / Je hebt geen waterflesjes nodig, geloof in jezelf!

NB: Indien het persoonlijk voornaamwoord 'hij' is gebruikt, 1 punt. Indien slechts genoteerd: Geloof in jezelf! of Je kan het! of indien bijvoorbeeld een deel van de laatste zin uit het fragment is overgenomen, mag geen punt toegekend worden.

Alleen de eerste 10 woorden beoordelen.

Tekst 2 Laat vaker zien wat je dwars zit

20 maximumscore 18

*In een goede samenvatting (160 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. **Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn uiteraard ook mogelijk.***

Verschijsel (max 1p)

- We vinden het lastig om onszelf te laten kennen / tonen. / We hebben angst om ons 'ware gezicht' te tonen. 1

NB: Indien dit in vragende vorm is genoteerd, geen punt toekennen.

Verklaring (max 3p)

- Dat komt omdat / De verklaring is dat / Maar waarom? 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- we bang zijn om ons kwetsbaar op te stellen. / we onze kwetsbaarheid niet (willen) laten zien. 1
- Dit heeft te maken met schaamte en angst voor uitstoting. 1

Wetenschappelijk onderzoek

(max 2p)

- Uit (wetenschappelijk) onderzoek blijkt dat / Volgens Vonk, Bohré, Brown en Schimel 1
- de angst om afgewezen te worden ongegrond is. / de kans dat je wordt afgewezen als je je kwetsbare zelf laat zien, juist veel kleiner is (omdat je mensen eerder raakt). 1

Redenen

(max 6p)

- Structurerende/aankondigende zin zoals: Er zijn (juist goede) argumenten om je ware gezicht wel te tonen. / redenen om je angst wel te laten zien. / Jezelf laten zien, kan je veel brengen / levert veel op / Het is beter om jezelf te laten kennen. 1
- Je wordt gesteund. 1
- Het is beter voor je mentale gesteldheid. 1
- Het zorgt voor verbondenheid. 1
- Mensen gaan je (bovendien) leuker vinden. / En je wint sympathie. 1
- Signaalwoord van opsomming (daarnaast, bovendien, ook etc.) 1

Waarschuwingen

(max 4p)

- Structurende zin met daarin een waarschuwing zoals maar / overigens / De waarschuwing is / Let op / 1
- het is niet verstandig om álles maar op elk willekeurig moment te uiten. 1
- (Bovendien) is het infantiel om je gevoelens ongecensureerd te uiten / om al je gevoelens te laten zien, 1
- (want) emoties zijn veranderlijk (en gaan voorbij). 1

NB: het is niet verstandig om álles maar op elk willekeurig moment te uiten. Die emotionele incontinentie is ongezonder. 2

Adviezen

(max 2p)

- De zelfonthulling moet kloppen bij de relatie die je met iemand hebt. / (Een handige vuistregel:) hoe intiemer je met iemand bent, hoe meer je over jezelf kunt vertellen. 1
- Hang je kwetsbaarheden niet aan de grote klok. / Wees (dus) begrensd / kieskeurig in wat je laat zien. 1

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (160 woorden) van de samenvatting

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 16 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 18 scorepunten.

De toepassing van de aftrekregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schematisch:

<i>t/m 176 woorden:</i>	<i>0 scorepunten aftrek</i>
<i>177 - 181:</i>	<i>2 scorepunten aftrek</i>
<i>182 - 186:</i>	<i>4 scorepunten aftrek</i>
<i>187 - 191:</i>	<i>6 scorepunten aftrek</i>
<i>192 - 196:</i>	<i>8 scorepunten aftrek</i>
<i>197 - 201:</i>	<i>10 scorepunten aftrek</i>
<i>202 - 206:</i>	<i>12 scorepunten aftrek</i>
<i>207 - 211:</i>	<i>14 scorepunten aftrek</i>
<i>212 - 216:</i>	<i>16 scorepunten aftrek</i>
<i>217 wrd en meer:</i>	<i>18 scorepunten aftrek</i>